

В. М. Волковинський

Іванов Микола Юдович

ІВАНОВ Микола Юдович (22. 07(03. 08). 1851 – 27. 01. 1919) – військовик. Генерал від артилерії (1908). Закін. 2-у С.-Петербур. військ. гімназію та Михайлів. артилер. училище (1869). Брав участь у рос.-турец. війні 1877–78. Від 1884 служив в артилер. частинах, 1890–99 командував артилерією фортеці Кронштадт (нині місто Ленінгр. обл.). І. вважали одним із кращих знавців артилер. справи в рос. армії. Під час рос.-япон. війни 1904–05 командував корпусом. Під його керівництвом були придушені кронштадт. повстання 1905 та 1906. Від 1906 – тимчас. кронштадт. генерал-губернатор, 1907–08 – гол. нач. Кронштадта. Від 1908 – командувач військами Київ. військ. округу. В роки 1-ї світової війни – головнокомандувач Пд.-Зх. фронту, який вів бої на укр. землях. Після успіш. [Галицької битви](#) 1914 і виходу військ фронту до Карпат. гір навесні 1915 австро-нім. війська у [Горлецькій битві](#) розгромили рос. війська і змусили їх залишити Галичину. 1915 Пд.-Зх. фронт не здобув перемог на фронті, але І. зумів організувати нагородження імператора Миколи II єдиним за час війни орденом – св. Георгія 4-го класу за перебування в прифронт. зоні побл. Рівного. У березні 1916 на посаді головнокомандувача фронтом його замінив генерал від кавалерії О. Брусилов. І. перебував у свиті імператора Миколи II й залишався одним із найвідданіших йому генералів. 27 лютого (12 березня) 1917, коли в Петрограді (нині С.-Петербург) розпочалися рев. виступи, цар призначив І. головнокомандувачем Петрогр. військ. округу з надзвич. повноваженнями і з підпорядкуванням йому всіх міністрів. Генерал з виділеними йому військами мав придушити повстання. В ніч з 1 на 2 (з 14 на 15) березня 1917 Микола II наказав І. тимчасово не проводити ніяких дій, а війська повернути на фронт. Після зречення від престолу Миколи II він приїхав до Києва, де 18(31) березня 1917 заарешт. і перевезений у Петроград. Після звільнення виїхав у м. Новочеркаськ (РФ). Від 7 листопада 1918 командував білогвард. Особл. Пд. армією (бл. 20-ти тис. осіб), створеною з ініціативи генерал-лейтенанта П. Краснова для наступу на м. Царицин (нині Волгоград, РФ). І. не відзначився бойовими успіхами, а через два місяці помер від тифу.

Рекомендована література

1. Португальский Р. М. и др. Первая мировая война в жизнеописаниях русских военачальников. Москва, 1994.

Бібліографічний опис:

Іванов Микола Юдович / В. М. Волковинський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14353>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).